

NÜKLEER SANTRALLARIN YAPI DENETİMİ YÖNETMELİĞİ

Şükrü Güner

EMO Merkez Yapı Denetimi Daimi Komisyon Başkanı

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından 31 Mart 2017 tarih ve 30024 sayılı Resmi Gazete’de “Nükleer Santrallerin Yapı Denetimi Yönetmeliği” yayınlanmıştır.

- 1- Yönetmeliğin AMAÇ başlıklı bölümünde;
*“Nükleer santrallerin nükleer güvenlik ilkeleri ile uyumlu ve ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak kurulması amacıyla;
Kurucu tarafından yaptırılacak denetimler ve bu denetimleri yürütecek nükleer yapı denetim kuruluşlarının yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile tarafların görev ve sorumluluklarını ve nükleer yapı denetimi kuruluşu ile Kurucu arasında akdedilecek hizmet sözleşmesinin kapsamını belirlemektir.”*
- 2- Yönetmeliğin 4(ğ) maddesinde Yapı Denetimi: Nükleer santrallerin sahalarda bulunan tüm yapı, sistem ve bileşenlerin saha içi ve dışındaki imalat, inşaat ve montaj faaliyetlerinin denetlenmesini ifade eder. Bu hüküm, yapıların 3194 sayılı Yasanın (1) ve (2) maddeleri kapsamında olduğunu işaret etmektedir.
- 3- Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde bulunan Nükleer Santralin ana yapı kısmı ile santral sahasında bulunan diğer tüm yapılar; 3194 sayılı İmar Kanunu kapsamında yapılar olduğu için, inşaat ruhsatı alınması, yapımı, yapı kullanma izninin verilmesi bu kanun kapsamında, Yapıların denetimi ise 4708 sayılı “Yapı Denetimi Hakkında Kanun” kapsamında yapılmak zorundadır.

hükümleri yer almaktadır. Gerekçesini bilemediğimiz bir sebeple bu husus gözden kaçırılmıştır.

Yönetmeliğin Amaç maddesini okuduğumuzda, yapıların denetimi işinin, bağımsız ve tarafsız olarak yapılması gereken bir Kamu hizmeti olan yapı denetimi işine ait tüm yetkilerin sahibi olan TAEK’de değil Kurucu’da olduğunu anlıyoruz. Kurucu yabancı bir şirket de olabilir.

Santralin enerji üreten kısmı hariç, santral ana binası dâhil, nükleer santral sahasında yapılacak tüm yapıların denetimini yapacak kişi ve kuruluşların niteliklerinin, görev-yetki ve sorumluluklarının ve de nasıl denetim

yapacaklarının Kurucu tarafından belirlenmesi kabul edilemez.

Bu yapıların denetimini yapacak bilgi ve tecrübeye sahip her dalda mühendislerimiz, mimarlarımız ve meslek kuruluşlarımız vardır.

Nükleer santral yapılarında denetim konusunda bilemediğimiz son teknik ve teknolojik gelişmeler, imalat teknikleri ve ek teknik bilgiler varsa bunlar uygun zamanlı ön bilgilendirmelerle verilebilir. Bu konuda yönetmelikte hiçbir açıklama olmadığı gibi, TAEK’den de yeterli bir bilgi verilmemiştir.

Bu anlamda Yönetmeliğin 5-(4) maddesindeki şartlar da kabul edilemez.

Dünyada diğer ülkelerde kurulu nükleer santrallerde zaman, zaman meydana geldiği gibi, bizde de radyasyon yayılması sonucu ölümler olur, çevreye zarar verilirse bunların sorumluları kimler olacaktır?

Tam ve bağımsız denetimini yapamadığımız yapılara ruhsat verilmiş olsa bile, inşaatı tamamlandığında yapı kullanma izni verilemez. Meydana gelecek olumsuz gelişmelerin hukuki, mali ve cezai sorumluluğunu alamayız.

Böyle bir uygulamayı halkın, milletin yararına uygun bulmayız.

Çünkü; Mühendislik, Mimarlık ve Şehir Plancılığı serbest meslektir. Bir Kamu hizmetidir.

Kamu adına hizmet gören mühendis ve mimarlar olarak bu tür konulara özel hassasiyetimiz vardır. Yapıların denetimi de Kamu adına bağımsız ve tarafsız olarak yapılması gereken bir iştir.

Meslek mensupları olarak, can ve mal güvenliğinin, çevrenin korunması için gerekli tedbirlerin alınmasını istemek/ temin etmek görevimizdir.

Yapı Denetimi Hizmet Bedeli ile denetimde görev alacak mühendis ve mimarlara verilecek ücretler konusunda yönetmelikte hiçbir açıklama yoktur.

Kısaca yukarıda ifade etmeye çalıştığım sebepler dolayısıyla bu yönetmeliğin iptali için Danıştay’a dava açılması doğru olacaktır. TMMOB Yapı Denetimi Çalışma Grubu olarak gündemimizdeki konu budur.